

[Avaleht](#) > 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimise või kohtumenetluse ajal

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimise või kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost teatamiseks saate esitada politseile, prokuratuurile või kohtule kuriteokaebuse. Saate kaebuse esitada, kui olete kuriteoohver, aga ka juhul, kui saate teada, et keegi, keda teate, on kuriteoohver, on kandnud kahju või pannud toime kuriteo. Eri asutused (nt politsei, prokuratuur, kohtud) teevad üksteisega koostööd ja edastavad teie kaebuse vajaduse korral asutusele, kes seda edasi uurib. Kuriteokaebuse võib esitada kirjalikult, suulise avaldusena, mis lisatakse protokolli, või autenditud e- allkirjaga elektroonilise dokumendina. See peaks eelkõige sisaldama toime pandud teo kirjeldust, teie kontaktandmeid ja kui te olete kuriteoohver, siis teile tekitatud kahju kirjeldust koos märkega selle kohta, kas te nõuate kahju hüvitamist. Kuriteokaebus ei tohi olla anonüümne, kuid politsei või prokurör ei avalda teie soovil teie isikuandmeid.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kui olete kuriteost teatanu või kuriteoohver, peab politsei teid oma otsusest teavitama. Otsus tehakse määrusena (*uznesenie*) ja toimetatakse kätte teie poolt kuriteokaebuses märgitud aadressil. Teid kui kuriteost teatanud isikut hoitakse *juhtumi menetlemise edasise käiguga* (nt *teatavale isikule süüdistuse esitamine, süüdistuse laiendamine, juhtumi edastamine teisele asutusele, kriminaalmenetluse lõpetamine, tingimuslik lõpetamine või peatamine*) kursis.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Kuriteokaebuse esitamiseks ei ole vaja kasutada advokaadi abi. Tasuta õigusabi saavad anda ohvreid abistavad üksused ja teatavatel juhtudel saab seda teha õigusabikeskus. Kriminaalmenetluse hilisemates etappides võidakse teile määrata riigi kulul õigusabi osutav advokaat.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui teid kutsutakse kohtueelses või kohtumenetluses tunnistajana ärakuulamisele, on teil õigus juba kantud rahaliste kulutuste, eelkõige sõidu-, toidu- ja dokumenteeritud majutuskulude hüvitamisele. Teil on õigus saada hüvitist saamata jäänud töötasu või muu tõendatava saamata jäänud sissetuleku eest. Tunnistajatasu maksmise nõue tuleb esitada kolme päeva jooksul pärast kohtuistungit, vastasel juhul see aegub. Selle suurus tuleb kindlaks määrata 15 päeva jooksul pärast nõude esitamist.

Kui te osalete menetluses tsiviilhagejana, siis riik teie enda kulusid ei kata. Teie enda kulud hõlmavad eelkõige sõidukulusid, tsiviilhageja volitatud esindaja kaotatud aja hüvitamist, postikulusid ja muid enda kantud kulusid. Tsiviilhagejana on teil siiski juba kriminaalmenetluses õigus saada hüvitist oma nõude tõhusaks sissenõudmiseks vajalike kulude, sealhulgas volitatud esindaja kaasamisega kantud kulude eest. Süüdimõistetud peab teile need kulud hüvitama.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse

Jõudmist?

Teie juhtum ei pruugi tingimata kohtusse jõuda. See võidakse lõpetada vähem ametliku alternatiivse menetlusega, mille käigus ei tehta otsust kellegi süü ja karistuse kohta. Sellised menetlused on näiteks kriminaalmenetluse tingimuslik lõpetamine, koostööd tegeva süüdistatava kriminaalmenetluse tingimuslik lõpetamine, kokkulepe ja kohtuotsus käskmenetluses. Teie edasikaebeõigus on teie menetluslikust staatusest ja kriminaalmenetluse lõpetamise viisist. Võite edasi kaevata kriminaalmenetluse tingimusliku lõpetamise või koostööd tegeva süüdistatava kriminaalmenetluse tingimusliku lõpetamise peale, olenemata sellest, kas te olete tsiviilhageja või kuriteost teatanud isik. Kohtulikku kokkulepet ei saa edasi kaevata, sest see sõlmitakse teie nõusolekul. Kui olete tsiviilhageja, saate esitada vastuväite käskmenetluses tehtud kohtuotsuse resolutsiooni kahjuhüvitist käsitleva osa peale. Sel juhul käskmenetluses tehtud kohtuotsuse resolutsiooni kahjuhüvitist käsitlev osa tühistatakse ja kohus suunab teid tsiviilkohtumenetlusse, kus saate hüvitist nõuda.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kui te osalete menetluses tsiviilhagejana, teavitab kohus teid põhiistungist. Kui te kohtuistungile ei ilmu, tehakse teie kahjunõude suhtes otsus menetlustoimikus sisalduvate teiepoolsete varasemate taotluste põhjal. Kui olete üksnes kuriteost teatanud isik, saate põhiistungil osaleda üldsuse liikmena.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Teist saab ohver, kui teile on kuriteoga tekitatud kehavigastusi või kahjustatud teie (materiaalset või immateriaalset) vara või rikutud teie õigusi ja vabadusi või need ohtu seatud, samuti juhul, kui teie pereliige on kuriteo tagajärjel surnud. Igaüht, kes väidab end olevat ohver, käsitatakse sellena seni, kuni ei ole tõendatud vastupidist, olenemata sellest, kas kuriteo toimepanija on tuvastatud, kohtu alla antud või süüdi mõistetud. Ohvrite õigusi, kaitset ja abistamist reguleerib kuriteoohvrite seadus.

Kriminaalmenetluses võib ohvril siiski olla teatanud isiku, kannatanu või tunnistaja staatus koos kõigi õigustega, mis kriminaalmenetluse seadustiku kohaselt selle konkreetse staatusega kaasnevad.

Kriminaalmenetluses on kannatanu isik, kellele on kuriteoga tekitatud kehavigastusi või majanduslikku, moraalset või muud kahju või kelle muid seadusega kaitstud õigusi või vabadusi on seejuures rikutud või ohtu seatud.

Teist saab tunnistaja, kui õiguskaitseasutus või kohus on palunud (kutsunud) teid andma tunnistajana ütlusi kriminaalmenetluse seisukohast oluliste asjaolude kohta, mida te ise vahetult kogesite, või kui te ilmutate õiguskaitseasutusse või kohtusse omal algatusel või poole taotlusel.

Slovakkia kriminaalõiguses ei tunta erasüüdistaja mõistet; kriminaalmenetluses esitab süüdistuse prokurör.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kuriteoohvrina on teil õigus saada teavet kuriteokaebuse esitamise ja kriminaalmenetluse käigu kohta ning selle kohta, kuidas võtta ühendust organisatsioonidega, kes saavad teid aidata. Politsei või prokuratuur aitab teil soovi korral ühendust võtta kuriteoohvreid abistava üksusega, kes teie vajadustega edasi tegeleb. Teil on õigus saada eksperdiabi, õigus olla ära kuulatud, õigus lugupidavale, hoolivale ja delikaatsele kohtlemisele ning ka õigus nõuda hüvitist, kui olete langenud vägivallakuriteo ohvriks.

Tsiviilhagejana on teil teatud juhtudel õigus avaldada oma nõusolekut süüdistusega, nõuda kahju hüvitamist, taotleda tõendite kogumist või täiendamist, esitada tõendeid, tutvuda menetlustoimikuga ja seda uurida, osaleda põhiistungil ja avalikul kohtuistungil apellatsioonikaebuse või süüdimõistmise ja karistuse määramise kokkuleppe üle, teha kogutud tõendite kohta märkusi, esineda lõppsõnaga ja esitada apellatsioonkaebus.

Tunnistajana olete kohustatud õiguskaitseasutuse ja kohtu kutsel kohtusse ilmuma ja andma ütlusi selle kohta, mida te kuriteost ja selle toimepanijast või kriminaalmenetluse seisukohast olulistest asjaoludest teate. Kui te jätate mõjuva põhjusega kohtusse ilmumata, võidakse kohaldada sundtoomist.

Teil on õigus tunnistajana ütluste andmisest keelduda kolmel juhul:

- kui süüdistatav on teie otsejoones sugulane, õde või vend, lapsendaja, lapsendatu, abikaasa või elukaaslane;
- kui võiksite oma ütlustega süüstada iseennast või oma lähedast;
- kui rikuksite ütluste andmisega teile kui konfidentsiaalsuse nõudega seotud isikule või hingehoiuga tegelevale isikule usaldatud teabe konfidentsiaalsust või pihisladust.

Teil on õigus tasuta õigusabile ja advokaadi kohalolekule ülekuulamisel ning õigus tutvuda protokolliga ning paluda seda täiendada või parandada. Teil on õigus vajalike kulutuste (nt sõidukulud) ja saamata jäänud töötasu hüvitamisele – tunnistajatasule. Tunnistajatasu maksmise nõue tuleb esitada kolme päeva jooksul pärast kohtuistungit.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Tsiviilhagejana on teil õigus osaleda põhiistungil ja taotleda kohtult tõendite kogumist. Te võite ka esitada märkusi juba kogutud tõendite kohta. Kui kohus on kuulutanud tõendite kogumise lõppenuks, ei saa enam täiendavaid taotlusi esitada.

Kohtuistungil lõpus (kuid kohtuistungeid võib olla ka mitu) on teil õigus esineda lõppsõnaga. Selle sisu ei ole täpselt kindlaks määratud, seega on teie otsustada, mida te ütlete. Võite kasutada märkmeid. Kui te olete määranud endale esindaja, esineb lõppsõnaga tema.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Teile kui tsiviilhagejale toimetatakse alati kätte iga tehtud lahend (kohtuotsus, kohtumäärus, käskmenetluses tehtud kohtuotsus). Otsus toimetatakse kätte otse teie volitatud esindajale, kui te olete ta määranud.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Võite menetlustoimikuga tutvuda kriminaalmenetluse mis tahes etapis. Menetlustoimikuga tutvumise taotlus tuleb adresseerida pädevale õiguskaitseasutusele. Taotluse võib esitada kirjalikult või suuliselt. Sellisel juhul on pädev asutus põhimõtteliselt kohustatud tsiviilhageja taotluse rahuldama, täpsustades selle menetlustoimingu koha, kuupäeva ja kellaaja. Menetlustoimikuga tutvumise korral tuleb võtta kõik vajalikud meetmed salastatud teabe, äri- ja pangasaladuste jne avalikustamise vältimiseks.

■ Viimati uuendatud: 27/03/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.